

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adjunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 órára 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 órára 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Kossuth-heczoz és még egyéb.

Budapest, november 12.

—á— Kossuth Ferencz végre csakugyan belátta, hogy ferdesőt csunya helyzetbe keveredhetik, ha idehaza, ahol ő — tényleg olasz honpolgár lévén — csak jövevény még, tovább folytatja a politikai agitációt anélkül, hogy ne honosíttatná magát. Szép dolog, hogy belátta ama nagyzási hóbort mellett, amelyet úgy látszik megboldogult atya nevének tulajdonított fény s az őt önérdékükben emelő ravasz barátai szuggeráltak neki. A jobbik eszére tért. Ez helyes. Jobb későn mint soha.

Az ő dolga, hogy ha hebehurgyán kezdett izgatási vállalatával lejárja magát, a magyar nemzet irányadó értelmisége előtt. A nemzet intelligens zöme nagyon is belátja, hogy most, az egyházpolitikai harcok után, a kezdődő reakzionárius felekezeti izgatások mind inkább való felburjánzásakor, s a nemzetiségeknek a magyar állameszme, a magyar fensőbbség elleni Európára szóló adáz s valamennyi ellenségeinket ellenünk tette indító izgatása idején a magyar nemzetnek nincs előbb való érdeke, minthogy megőrizze érintetlenül a dinasztiaival való szolidaritását s elutasítson magától mindent, ami a király iránti hűségét s az 1867-iki kötés megtartása iránti becsületes szándékát ketes világításban megbízhatatlannak tüntetné fel. Kossuth Ferencz ágálhat amennyit tetszik, nagyolása, mind világosabban kitünő önteltsége, elbizakodottsága leg-

főlebb komikus alakká teszik s legfőlebb lestülyeszti a jelentőség azon alacsony nivójára, amelyen az őt körülvevő s nevének már is halványuló varázsára spekuláló politikai stréberek állanak.

De ha Kossuth Ferencz botor hübel-balázskodása, a magyar nemzet akut szükségletei tekintetében tanusított járatlansága enyhébb megítélésre talál is, legalább jóhiszeműségről tanuskodó utóbbi nyilatkozatai folytán, annál keményebb ítéletre, s annál nagyobb megbélyegzésre méltók az ő körútjainak s viselkedéseinek indítói, mozgatói, mert ezek önző érdekből végtelen bonyodalmakat akarnak előidézni.

Egyenesen az Eötvös-klikket, a »negyvennyolczas függetlenségi« pártból kivált, s a »negyvennyolczas« jelzést elvetett függetlenségi fakciót vádoljuk, illetőleg annak vezérferfiát. Ezek már új elnevezésükkel is elárulták királyhűségük kérdésességét vagy legalább a legnagyobb bizalmatlanságot felköltethető föltételes voltát. Most ezek egyike Rákóczy utódnak akarja megtenni Kossuthot, a másik Hunyady János kormányzót hozza emlékeztetbe s Hunyady Mátyás koronáját ragyogtatja feléje. Egyszerűen a fanatizmus butaságai is lehetnek ezek, de attól tartunk, hogy bizonyos kitzított felforgatási cél érdekében a naiv néptömegek elcsábítására, félrevezetésére, fanatizálására vannak számítva.

Erre mutat a tény, hogy Kossuth Ferencz már Olaszországból megbizta Eötvöst, hogy tegye meg honosítása érdeké-

ben a lépéseket. A politikus hirhedt fiskális ezt nem tette, nyilván daczolásra akarta Kossuthot rábírní az ország törvényeivel s a korona iránt tartozó tisztelettel szemben, s most hogy ennek lehetlenségét Kossuth maga is belátja, most meg amellet bizonyoz, hogy Kossuthnak nem kell letenni a honpolgári hűségesküt! — Ezek felforgatási célokat üznek, hogy maguk felszinen maradhassanak!

Szerencsére, a kormány nem vesztette el hidegvérét s nem tette meg nekik azt a szivességet, hogy valami megtorlással tisztelje meg bolond akciójukat. Megtorolja azt majd a közvélemény maga, midőn őket kicsinylő kinevetéssel fogja sujtaní. Még az ideális Donkizsottoskodás is nevetséges — hát ez önérdékben szájaszkodó Falstaff-sereg nem kaczagni való?

BELFÖLD.

Az egyházpolitikai törvényjavaslatok. A Pápa y udvari tanácsos, a kabinet iroda főnöke, tegnap referálta ő felségének a szentesítés alá föltérjesztett három egyházpolitikai törvényjavaslatot. Egy bécsi lapnak az a közlése, hogy a szentesítés alá terjesztett szövegbe leírási hiba csuszott be, a mint hivatosan konstataáltatott, egyáltalán nem felel meg a valóságnak.

Pártértekezlet. Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt J u s t h Gyula elnöklete alatt ülést tartott, melyen az elnök köszönetet mondott a párt részvételeért, melyet fivére elhunytá alkalmával iránta tanusított. Elnök továbbá előterjesz-

Az „Aradi Közlöny“ tárczája.

Az álhalott.

— Irta: Joanne Thilda. —

Raoul husz éves volt s örülten szerette a szép asszonyt, aki azonban nem viszonozta szerelmét. Becsülte férjét, kissé talán szerette is; s biztos, nyugalmas helyzetét nem akarta kockára tenni.

Margit szép szőke asszony volt, csupa báj, csupa kellem; karcsu, gyöngéd alak, a minőket festményeken látunk s félve nézzük őket; mert attól tartunk, hogy kémlelő tekintetünk elűzi előlünk kedves, szende arcukat és szép alakjukat. Megszánta a szegény fiút s miután haszontalan akarta Raoul szerelmét barátsággá átváltoztatni, elhatározta, hogy eltávolítja magától. Lágy, behizelgő hangon kérte, hogy utazzék el s ne lássák többé egymást. Soká csevegtek meghittén, bizalmasan. Az ifju szerelmet érzett s szerelemről beszélt; a nő, ki tudja, mit érzett s barátságról beszélt.

— Elutazom, — szölt Raoul hirtelen elhatározással. — Elutazom s azonnal, még ma.

— Akkor hát holnap, nevem napján nem is látom már. Pedig nagy társaság lesz nálam; minden jó barátom felkeres.

— Tudom, asszonyom, s arra kérem, hogy fogadja szívesen az én szerény névnap ajándékomat is, melyet holnap este fogok önnek küldeni.

Elsietett s a szép szőke asszony sóhajtvá nézett utána. Valami olyasfélét érzett, hogy életének költészete szállt el vele.

Eljött a névnap estély. Margit ragyogó arccal fogadta barátait s tisztelőit, kik mindnyájan hoztak neki valamit. Szép szende szeméit lesütve osztogatta a csókokat, a köszönő kézszorításokat. Ejfélt tájban jelentették, hogy egy újabb ajándék érkezett; valami szokatlanul nagy láda.

A vendégek kíváncsian kérték, hogy hozassa be. Vörös bársonyláda volt; a fedele arany lakattal lezárva.

Margit mosolyogva nyitotta fel.

Piros selyem párnákon feküdt ott Raoul; halott halvány arca kirítt a csupa piros színből. Kezei imára voltak kulcsolva s ujjai közé egy kis levélke volt téve.

Az egész társaság visszaborzadt. A nők közül sokan elájultak. A férfiak kivették a holttestet s egyik diványra fektették. E. marquis kivette a cédulát a halott kezeiből s hangosan olvasta fel a levelet.

„Bocsásd meg, asszonyom, hogy így megszavaram a szép névnap mulatságot. De meg kell halnom. Most már kimondhatom nyíltan, hogy szeretem önt s nem tudtam élni ön nélkül. Teljesítse végakaratomat; esdve kérem önt erre. Csak úgy bírom a halált elviselni, ha arra gondolok, hogy e végső egyetlen kegyet meg nem tagadja tőlem: mondjon egy imát holttestem felett! Virasszon ravatalomnál, legyen az éjjel az ön Raoulja mellett, ki azért halt meg, mivel oly nagyon szeretie önt!“

— Igen, — igen kiáltott Margit s zokogva borult a holttestem mellé. — Imádkozni fogok lelked nyugalmaért s itt maradok egész éjjel át az én kis Raoulom mellett.

A társaság eltávozott. A szép szőke asszony mély gyászba öltözött s diszes ravatalt rögtönzöttetett a szegény szerelmes ifjunak. Virágokat halmozott a ravatalra s aztán gyöngéden nézte Raoul kedves arczvonásait, melyeket a halál nem rutított el...

Elgondolta, hogy Raoul mily igazán szerette őt s e gondolatra könyekkel áztatta az ifju kezét. De nem vándolta önmagát, hiszen nyugalmát, becsülte helyzetét nem áldozhatta fel a szerelemért. Kötelességet teljesítette, a midőn az ifjut visszautasította.

Réggel felé, három óra tájban, hasztalan küzdött álmosága ellen; elszunnyadt. Szép szőke feje a halott ifjúhoz esett. S akkor saját szerü érzés fogta el: mintha ajkát forró ajkak szárnák le. Hirtelen felriadt álmából s meglepetés és félelem kiáltásával szökött előre.

Raoul ott állt előtte mosolyogva.

— Nyugodjék meg édesem: amint látja, élek. Elűzött magától a én pár órát akartam önnél tölteni.

— De hogyan? Borzasztó! ... nem értem...

— Bocsásd meg, szeretlek, imádlak! Majd elmondok később részletesen, hogyan idézett elő nálam egy orvos barátom a halálhoz hasonló ily mély álmot, mely immár véget ért. De most hagyjuk ezt. Engedd, hogy elmondjam, mennyire szeretlek.

De hisz ez gyalázatos árulás, méltatlan osalás! — szölt a szép asszony, kezeit tördelve. — Holnap egész Páris erről fog beszélni.

tette Kossuth Ferencz két levelét az országos függetlenségi pártnak az egyesülésre vonatkozó jegyzőkönyvével együtt. A párt kimondta, hogy az egyesülést a legmelegebben óhajtja. E határozati javaslatot a párt egyhangulag elfogadta. Nagy Gyula képviselő belépett a pártba. Az 1895. évi költségvetésre vonatkozólag Molnár Józsiás előadó határozati javaslatát elfogadták.

Kossuth Ferencz körútja.*

Arad, november 12.

(Ph.) Jelentse ki, kérem, hogy minden embernek joga van egy vasúti jegyet váltani és bármely országban körutat tenni. És ha valahol isten hozottal fogadják kötelessége azt megköszönni.

Ezeket mondta Kossuth Ferencz egyik helybeli újság szerkesztője előtt. Ez a felelete azok számára, akiknek az ő mostani politikai körútja tekintetében aggályaik vannak, s akik elég merészek voltak az aggályaiknak nyíltan kifejezést is adni.

Igaza van. Magyarország törvényei senkinek sem tiltják, nem is tilthatják meg azt, hogy valaki beutazza s ismerni tanulja azt az országot, amelyet szülőhazának vall s amelyet eddig meg nem ismerhetett, mert sorsa arra kényszerítette, hogy távol idegenben élje napjait.

Nem tilthatják meg különösen Kossuth Lajos fiának családi tűzhelyénél, hogy ne tanulja ismertetni azt a nemzetet, mely nemzetté lételet részben az ő atyjának köszöni s amelynek ő maga is fia volt eddig s még inkább fia akar lenni azután. És semmiféle törvény tilthatja meg a magyar népnek, hogy azt a hálát, amit az apa iránt érzett nem a fiuval szemben mint szeretetet ne nyilvánítsa s lobbanékony lelkeinek egész lelkesedésével ne üdvözlje itthon Kossuth Lajos fiát, Kossuth Ferenczet.

Valóban nincs s az alkotmányos Magyarországon is létezhetnék olyan törvény, mely azt megtiltana.

De Kossuth Ferencz nem magánemberként utazza be az országot. Ő nem

* A fiatal gárda egyik lelkes, tehetséges tollforgató tagjától kaptuk a fenti cikket, melyet bár nem felel meg egészen lapunk e tekintetben világosan kifejtett álláspontjának, tanulság kedvéért a maga egészében közlünk. A szerk.

ni. El vagyok veszve! Őn nem is törődik a becsületemmel.

— Esküszöm, hogy megmentem, önt aszszonyom. Ime tervem: Mihelyt virrad, eltávozzon innen. Őn egy szolgáját beavatva a dologba, majd azt mondja, hogy holttestemet a lakásomra vitette. En majd gondoskodom róla, hogy színleg eltemessenek. Aztán örökre elhagyom Páris s ön soha sem fog hallani többé a szegény Raulról!

— Hazugság, hazugság! Holnap mindenki kacagni fog rajtam s ön itt marad, hogy szégyenemet s kétségbeesésemet kigunyolja.

Raoul az igazi szerelem önkénytelen szenvedélyével borult a szép szöke asszony elé, kérve őt, hogy ne üzze el magától.

Ekkor a nő lehajolt hozzá s illatos szép fehér karjait a szerelmes ifju nyaka köré fonta:

— Igazad van; maradj itt.

Másnap reggel bejött a háznép a szobába. A virágok szét voltak szórva; a gyertyák kialudtak. A szép szende nő ott térdelt s buzgó áhitattal imádkozott Raoul meghidegült holtteste előtt.

Azután lassan fölkel s szóltalanul távozott. Odakünn azonban sietnie kellett, hogy gyorsan eldobja magától azt a véres tört, melyet az imént a ruhájába rejtett...

csak azért jött ide közénk, hogy ismerni tanuljon bennünket.

Nyíltan bevallja ő maga, hogy körutazása politikai jellegű s arra szolgál, hogy előkészítse a talajt az ő függetlenségi és negyvennyolczas pártvezérsége számára.

Ezt sem tilthatják meg neki sem a honi törvényeink, sem az uralkodó hatalom. Politikai agitációt kifejteni — ha az az agitáció nem megy túl azon a határon, a melyeken tulmenve államveszélyessé válnék — ez ország minden szabad polgárának meg van engedve.

Más kérdés azonban, hogy meg van e az alaki jogosultsága ehhez Kossuth Ferencznek, s ha igen, hogy teljes-e, észszerű-e ez az agitáció?

Nem akarjuk bővebben fejtegetni azt, szabad lett volna-e Kossuth Lajos fiának politikai szerepet vállalnia azon az áron, hogy megtagadja az inkompatibilitás nagy elvét, amelyet atyja életének utolsó perczéig olyan rendületlenül képviselt s amely elv miatt kellett atyjának önkéntes számkivetésben meghalnia. Nem akarjuk felvetni a kérdést, hogy nem lett volna-e sokkal szebb, sokkal mélytöbb a Kossuth névhez az, ha Kossuth Ferencz belátva azt, hogy atyja halála után most már oly kötelességei vannak hazájával szemben, melyeket csak itthon teljesíthet, elhagyta volna ugyan az inkompatibilitás merev s most már célra nem vezető álláspontját, s hazajött volna, de csak azért, hogy mint mérnök, mint munkás polgár minden politizálástól tartózkodva, dolgozzék az ország boldogulásán.

De azt kérdezzük Kossuth Ferencztől, nem veszi-e észre minő merde helyzetbe jut, s mennyire eljásza már előre azt, hogy valaha komoly politikusnak tartsa a nemzet, akkor, amikor saját személyében, saját tehetségeire nézve a nemzet előtt ismeretlenül politikai vezérszerepet akar itt játszani azon az alapon, hogy ő fia Kossuth Lajosnak?

Nem látják azt, hogy mennyire megtagadja azt az ideát, amelyért dicsőült atyja Kossuth Lajos egész életén át küzdött s amelynek szolgálatában legszebb diadalát aratta? Miért nevezi a magyar nemzet atyjának Kossuth Lajost? nem-e leginkább azért, mert megdöntötte a 48. előtti rendi alkotmányt, a jobbagyságot, modern fejlődésre képes nemzetté tette a magyart.

S mi volt a rendi alkotmány egyéb, mint a esaládi tradíciókon alapuló tekintélynek uralkodása a nagy tömeg fölött? Nem-e azért küzdött Kossuth Lajos, hogy odáig emelje a magyar népet, hogy az önmaga tudja magát kormányozni s ne engedje magát a tradíciókra támaszkodó tekintélytől vezettetni? — S most egy Kossuth, fia Kossuth Lajosnak, családi tradíciók alapján quasi istenkegyelméből akar politikai szerepet játszani Magyarországon.

Meggondolta-e ezeket, mielőtt a politizálás terére lépett? — Meggondolta-e azt, hogy ha részt vesz az aktív politikában, a pártküzdelmek viharainak teszi ki a Kossuth nevet s hogy e viharok e nevet csak koptatni, de fényesebbé tenni nem fogják?!

Pedig ennek a nemzetnek nagy szüksége van arra, hogy a Kossuth-név érintetlenül maradjon.

Mert mit jelent ez a név Magyarországon?

Jelenti nemcsak egy óriás alakját a magyar történelemnek és a világhistóriá-

nak is, akinek nagy tetteit hatásaikban százavok mulva is érezni és áldani fogja a késő utókor; de jelenti egy hosszú ideig erőszakosan elnyomott életerős nemzet önállósági törekvéseinek megtestesülését is. Jelenti azt a titáni küzdelmet, a mit a Bethlenek, Bocskayak, Rákóczyak és 1848 hősei e szent célokért vívtak a multban: és jelenti Magyarország állami létezését a jelenben.

Vigyázzon az utód, hogy könnyelmű kézzel meg ne ingassa azt a szobrot, a mit dicsőült atyja a nemzet templomában emelt magának!

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, november 12.

Kezdeté délelőtt 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső báró.

Jegyző: Josipovich, Schober Ernő, Pap Elek.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Szilágyi, Hieronymi, Eötvös.

Hitelesítették a mult ülés jegyzőkönyvét. Az ülést megnyitották.

Elnök bemutatja Eötvös Lórád báró körmendi megbízó levelét.

Kiadják az igazoló bizottságnak.

A költségvetés.

Hegedűs Sándor előadó utal arra, hogy pénzügyi helyzetünkről tiszta képa lehet manapság mindenkinek és így a kritikát erre a helyzetre egészen bátran lehet fogadni. Annál inkább, mert a budget keretei megsokszorozódtak az utóbbi évek során s ma már egész mások, mint voltak ezelőtt pl. tíz évvel. Előnyös pénzügyi helyzetünk mellett azonban nem szabad csak arra figyelemmel lennünk, hogy a költségvetés vége plus, hogy a zárszámados eredménye pénztári készlet. Megfontolandó, hogy vajon a bevételi források állandóak-e, vagy pedig csak efemerek? Ennek a két szempontnak méltánylását szem elől téveszteni nem szabad soha, mert veszélyeztetjük államháztartásunkat. A költségvetés igazságos elbírálása nem tagadhatja meg a költségvetéstől a realitást. Nem helyesli, hogy ezzel kapcsolatban elbírálják az egyes politikai kérdéseket is, amelyek tulajdonképpen nem is ide tartoznak, s amelyeknek vitatása a költségvetés keretében, a költségvetés méltányos bírálatának csak megnehezítésére szolgálnak. (Elnök helyeslés.) Epen ezért hosszabb vita provokálása nélkül elfogadásra ajánlja a költségvetést. (Zajos, hosszas helyeslés.)

Molnár József azt konstatálja, hogy ez az első budget, amelynek betérjesztésével a pénzügyminiszter a régi zónás színek helyett aggodalmakkal állt elő. Az egész javaslat csupa óvakodásra való figyelmeztetés, mintha csak érezné Wekerle is, amit az ellenzék régóta hirdet, hogy a busás pénztári készletek még nem jelentik az adófizetők boldogságát. Sok mindenről szól a reform, de nem szól pl. a közgazdasági és közegészségügyi reformok költségeiről, holott ezekre van a legégetőbb szükség. Konstatálja továbbá, hogy a létező pénztári készletek a fogyasztási adókból származnak, s javarészt a szegény munkásosztály filléreiből kerülnek össze. Ha egyéb nem is mutatná, ez kétségtelenné teszi, hogy a kormány költségvetése minden egyéb, csak nem realis. De nemcsak a munkásosztály, hasonlóképp ki van szolgáltatva a romlásnak a birtokos és az iparos osztály is, amelyek áldozatul vannak adva Ausztria érdekeinek. Az állam a földművelést nem segíti, de annál inkább segíti a közvetítő kereskedelmet. — Ott van a malmok ügye, az olcsó buza és a drága liszt. A valutaszabályozást illetőleg nem osztja a pénzügyi bizottság vérmes reményeit. Ilyen alapokon nyugvó költségvetéshez pártja nem járulhat és azért nem is járul, határozati javaslatot nyújt tehát be, melyben a költségvetés elutasítását indítványozza. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Horánszky Nándor mindenképp két mozzanatot emel ki az adott helyzetből. Az első

az, hogy az utóbbi években a pénztári készletek jelentékenyen megszaporodtak. Meggondolandó azonban, hogy vajon helyes-e a nagy terhek mellett a feleslegeket duzzasztani és hogy vajon nem volna-e már ideje a költségeket, a közterheket leszállítani. (Helyeslés balfelől.) A másik mozzanat a tulkiadások mozzanata, amely teljes mértékben virágzik s ami a budgetjogot illusorinussá teszi. (Helyeslés.) — Ebből a két szempontból tehát komoly kritika tárgyává kell tennie a költségvetést, mert az látszik ezekből, hogy nincs meg költségvetésünkben az a rigorozitás és realitás, amelyet pedig nélkülöznie nem volna szabad. (Helyeslés balfelől.) Meg kell bírálani a költségvetést, mert nagyon sok az illúzió, kint a közvéleményben és még itt benn a házban is. Ott van 1893. zárszámadása, mely rózsásra hangolta a sajtót és a közvéleményt is. Szólván ebben a rózsás hangulatban nem osztózik. Otvenöt millió a zárszámadási felesleg, de nem a tényleges felesleg, holott pedig a főszámoknak ezt kellene feltüntetnie. A cselekvő és terhelő hátralek úgy van kezelve, hogy a közvéleményt megtévesztik. — Kiadásokat, amelyek 93-ra estek, 94-re vettek föl és bevételek nincsenek elszámolva, amelyek 93-ra estek volna. És így tovább. És ezekből látható, hogy milyen az alap, melyen a költségvetés mozog. Amidőn a 93-iki zárszámadást veszi alapul, akkor a kormányra nézve tulajdonképp kedvező álláspontot foglal el, mert a 93-iki év rendkívüli kedvező esztendő volt, olyan, amilyen aligha lesz egyhamar több.

De ebből a szempontból indulva is ki, azt fogjuk találni, hogy ott vagyunk, ahol a pénzügyi mérleg knapp, a kiadás és bevétel kiegyenlítik egymást. De ott van ezzel szemben az elvállalt és elvállalendő reformok nagy költsége, amely megtámadja, még pedig komolyan megtámadja a költségvetési mérleget. Azonkívül hozzájárul a sok visszaesés a sónál, az adóknál stb., stb., amik szintén veszélyeztetik a mérleget. Hozzájárul a fenyegető gazdasági kérdés, a mely kísért, s amely minden csapásnál ránk nézve sokkal pusztítóbb. Mindezeket összevetve konstatálja, hogy ott vagyunk, ahol vagy deficit következik, vagy pedig újabb teheremeléshez kell nyulnunk. (Helyeslés balfelől.) Ezzel az állapottal szemben pedig nem áll semmi megnyugtató, még csak a pénztári készlet sem, amelyet mihamar szét forgácsolunk az új beruházásokra. Hogy a politika nem kelt bizalmat szülőkében, az természetesen azt nem is fogadják el. Ebben az elutasításban azonban nem csak a pénzügyi, de vezetői szövegeket a politikai okok is. Zavar és meghasonlás támad a kormány politikája nyomán az egész vonalon a politikája minden nyilvánulásában a merev és önző pártpolitikát tapasztaljuk, nem is szólva arról az állandó lappangó válságról, mely a kormány kebelében napirenden van. Határozati javaslatot nyújt be, mely bizalmatlanságot fejez ki a kormány iránt.

Még Schreiber Frigyes szólott a javaslat mellett. A vitát holnap Bujanovich folytatja.

Kossuth Ferencz Szegeden.

— Saját tudósítónktól. —

Szeged, november 11.

Vasárnap reggel 9 órakor indult el Kossuth Ferencz Makóról. Szeged város látogatására. Az indóház előtti téren hallgatta meg az üdvözlő beszédet, melyet Polczner Jenő ügyvéd, a szegedi 48-as és függetlenségi párt elnöke intézett hozzája. Kossuth Ferencz rövid beszédében kijelentette, hogy visszaadni és megköszönni jött el azon látogatást, melyet a szegediek nála tettek. Szívvel üdvözli Szeged városát.

Erre megkezdődött a bevonulás. Mintán Kossuth Ferencz a Tisza-szállóban rövid pihenőt vett, 11 órakor a Klauzál-téren megtartott népgyűlésre ment.

Polczner Jenő függetlenségi párti elnök kijelentette, hogy a gyűlés egyedüli célja Kossuth Ferencz ünneplése.

Erre Kossuth Ferencz emelt szót. Beszéde egészen olyan, mint a mit Aradon több helyen hangoztatott.

Majd Babó Emil, Kolozsvári K. István — ki Halas város nevében üdvözölte a vendéget — és Meszlényi Lajos országgyűlési képviselők intéztek a néphez beszédek.

Délben félegykor Kossuth a városházánál meglátogatta Pálffy Ferencz polgármestert,

hogy személyesen is megköszönje az apja ravatalára küldöttség által Turinba vitt koszorút. Délután a népköröket látogatta meg és megtekintette a várost.

Este végignézte a színházi előadást. Kátóna születésének évfordulója alkalmából „Bánk bán” került színre, mely után részt vett a tiszteletére rendezett népes banketten.

A szegedi szabadelvű párt sem a fogadtatáson, sem a népgyűlésen, sem a banketten nem volt képviselve.

Kossuth Ferencz tegnap délelőtt Hódmezővásárhelyre utazott.

Városi közügyek.

Folytatólagos sorrendje

az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről 1894. évi november hó 14-ik napján délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaboknak.

39. A tanács jelentése Farkas Samu által emelt új épület községi adómentessége iránt.

A vértanuszobor-bizottság jelentése a vértanuszobort körülövezendő kerítésre beérkezett pályaművek elbírálására megalakítandó pályabírószág iránt.

Arad 1894 november 12.

Kiadta:

INSTITUTORIS KÁLMÁN,
főjegyző.

Arad a múlt hóban.

— Polgármesteri jelentés. —

Tekintetes Törvényhatósági bizottság!

Az 1894. évi október hóra vonatkozó jelentésemet van szerencsém a következőkben előterjeszteni.

A közegezségügy az előző havihoz arányitva, de általában is igen kedvezőnek jelezhető. A halálozások száma 8-al csökkent. A felmerült betegülések közül a hurutos és gümőkóros tüdőbajok, a gyomor és bélbántalmak leggyakrabban jelentkeztek. A járványosan uralgó kanyaró 17, a difteritisz 14 esettel fordult elő. A difteritiszben meghalt 4 egyén. Kor szerint betegült 1—5 éves 7, 6—10 éves 5, 11—15 éves 1, azonfelül 1. Városrészek szerint: a belvárosban 7, Pernyáiban 4, Sarkadban 1, Gájban 2. A vérsávoval orvosoltatott 8, ezek közül elhalt 2. Más fertőző kórok közül a typhus 3, a vörheny 1 esetben merült fel. A trachomás betegek száma volt szeptember hó végén 11, szaporodott —, gyógyult 2, maradt 9, a kórházban kezeltetett 5, idegen 4. Elhalt összesen 79 egyén, 44 férfi, 35 nő; az elhaltak között helybeli 72, idegen 7. Baleset következtén meghalt 2, halva született 5. A városi lakosság halálozási évi aránya: 1000: 19.5. A megyei kórházban ápolatott 299 egyén, az izraeliták kórházában 5, összesen 304, ezek közül gyógyult 111, javult 35, meghalt 12. Az ápoltak között helybeli illetőségű volt 28.

A népesezési viszonyok kielégítőnek jelezhetők. A születések száma a múlt havinál 18-al kisebb ugyan, de a halálozásokénál 51-el nagyobb volt. Elve született 123 gyermek, 69 fiú, 54 leány, törvényes 109, törvénytelen 14. A születések évi aránya 1000: 31.2. Házaság kötöttet 50.

A személyes vagyoni biztonság nagyobb mérvű bűnesetek által megzavarva nem volt. A 32 esetben felmerült kisebb tolvajlás tettesei 29 esetre nézve kinyomoztatnak. A kihágási bíróságnál szeptember hóról elintézetlen maradt 1 ügy, október hóban befolyt 257, elintézés alatt állott összesen 258, ebből elintéztetett 211, a bíróságokhoz áttétt 45, tárgyalás alatt maradt 2. Letartóztatott részben előállított 94 egyén, ezek közül elítéltetett 80, a bíróságoknak átadatott 14, kiutasított 11. A kapitányi hivatal hatáskörébe tartozó kisebb kihágási ügy tárgyalatott és elintéztetett 48. Letartóztatva volt 49 egyén, eltolonoztatott 29, rendőrileg büntetett 16. Bejelentetett s nyilvántartásba vétett 840 cseléd, és 416 gyári munkás. A vendéglőkben szállva volt 1476 utas. Szolgálati viszonyokból eredő panasz tárgyalatott 20, büntetett 12 cseléd.

A kapitányi hivatalnál mint iparhatóságnál iparjogositványt nyert 20 iparos, 11 kereskedő, iparát áthelyezte 2 iparos, 3 keres-

kedő, megszüntette 3 iparos, 7 kereskedő. A tanonczlajstromba bejegyeztetett 4 iparos, 7 kereskedő tanoncz, felszabadult 1 iparos, 2 kereskedő tanoncz. Iparkihágási ügy tárgyalatott 8, büntetett 2 iparos, 3 segéd. Munka könyvet kapott 12 segéd, azzal jelentkezett 28. Ideiglenes igazolványt kapott 6 segéd, azzal jelentkezett 3.

A városi szegényápolásban elhelyezve volt 60 egyén, október hóban felvételt 3, kibocsátott 2, maradt a hó végén 61. Elelmezésükre 1905 adag meleg étel és ugyanannyi adag kenyér szolgáltatott ki. Havi segélyben részesített szegények száma volt 380, október hóban felvételt 18, a segély megszüntetett 19-nél, maradt a hó végén 379. A város közönsége által tartott árva és lelenoz gyermekek száma volt 60. Nem a város közönsége által tartott dajkaságba adott gyermekek száma volt szeptember hó végén 169, októberben bejelentetett 5, anyjának visszaadott 17, maradt a hó végén 157.

Tíz 5 esetben volt, nagyobb arányokat azonban egy sem öltött.

(Vége következik.)

IDŐJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 768.2 milliméter. délután 2 órakor 764.0 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 7.5, délután 2 órakor C° + 12.0. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor EN. 2, délután 2 órakor DK. 2. Felhőzet: reggel többnyire derült, délután többnyire derült. Csapadék az azórai: 24 órában: 10 milliméter.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— November 13. —

Enyhe. — Eső.

Választó-polgárok köre.

— Saját tudósítónktól. —

A III-ik kerület választó polgárai közül mintegy 80-an értekezletre gyűltek össze vasárnap d. u. a városháza földszinti kis termében, mely összejöveteinek célja egyminden politikai pártion kívül álló választó-polgári kör alakítása volt.

Nagy Sándor lyceumi tanár, elnök, elfoglalván az elnöki széket, első sorban megköszönte polgártársai bizalmát, kijelentvén, hogy addig, míg a kör szervezés alatt áll, szívesen felajánlja munkásságát s mindent el fog követni arra nézve, hogy a kör végleges megalakulása minél szélesebb alapon és minél gyorsabban befejezést nyerjen, azután pedig, mint közkatona óhajt a kör érdekében működni s helyét idősebb és érdemesebb embernek készséggel fogja átengedni.

Némi vitát idézett elő elnök amaz indítványa, hogy a legközelebb megejtendő városi képviselő-választásra a kör jelöltet állítson s erre Rákóczy Zoltán főmérnököt hozta javaslatba. Nehányan azt hitték, hogy a jelölés időelőtti lenne, mire Krivány, Györgyössy, Petry, Rátz, Patkó, Zikó és Vagács hozzá szólása után a kör kimondotta, miszerint a III-ik kerületben fűresedésben lévő törvényhatósági bizottsági tagságra Rákóczy Zoltánt jelöli.

Ezután elhatározta az értekezlet, hogy e hó 15-én, azaz csütörtökön este 7 és fél órakor, a „Vadember”-hez címzett vendéglőben gyűlést tart, melyre a kerület minden választó polgárai meghívandók lesznek, a kik a körbe belépni óhajtanak. Végül az elnököt és Rákóczy Ferencz jegyzőt megbizta az értekezlet, hogy aláírási ivatek nyomtatva, ezokat a bizottsági tagoknak aláírások gyűjtése végett minél előbb kiosszák. Ezzel az értekezlet befejeztetett.

HIREK.

November 13. Kedd. Róm. kath. naptár: Szaniszló. — Protestáns naptár: Szaniszló. — Izraelita naptár: Scheni bj. — Görög-keleti naptár (november 1.): Kez. — A nap két 6 óra 46 perczkor, nyugszik 4 óra 11 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Vonatok közlekedése.

— Érvényes 1894. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
<i>Budapest felé indul:</i>	<i>Budapest felé érkeznek:</i>
Nagyvárad reggel 5.18	Vv. Csabáról reggel 9.10
Szolnokig d. u. 3.56	Nagyvárad este 8.42
Gyóronat reggel 8.20	Személyvonat reggel 6.10
Személyvonat d. e. 11.30	Személyvonat d. u. 3.55
Személyvonat este 9.45	Gyóronat este 6.55
<i>Erdély felé:</i>	<i>Erdély felé:</i>
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 7.—
Soborsin d. u. 2.30	Gyóronat d. e. 8.10
Személyvonat d. u. 4.30	Személyvonat d. e. 11.—
Gyóronat este 7.05	Személyvonat este 8.55
<i>Temesvár felé:</i>	<i>Temesvár felé:</i>
Vegyesvonat reggel 6.20	Személyvonat d. e. 10.43
Vegyesvonat d. u. 11.35	Vegyesvonat d. u. 3.44
Személyvonat d. u. 5.—	Vegyesvonat este 10.55
<i>Szeged felé:</i>	<i>Szeged felé:</i>
Személyvonat reggel 5.—	Személyvonat reggel 8.50
Személyvonat d. e. 9.—	Személyvonat este 8.45
Vegyesvonat d. u. 4.20	Személyvonat este 10.—
<i>Gurahoncz felé:</i>	<i>Gurahoncz felé:</i>
Személyvonat reggel 6.40	Személyvonat reggel 8.—
Személyvonat d. u. 5.23	Személyvonat este 6.50
Vegyesvonat d. u. 12.30	Vegyesvonat d. e. 11.43

Arad csatornázása.

— Saját tudósítónktól. —

A csatornázási szakbizottság tegnap délután 5 órakor ülésezett S a l a o z Gyula kir. tanácsos elnöke alatt.

Jelen voltak: Virágh Lajos, Institoris Kálmán, Barabás Béla dr., Schusztér Illés dr., Szilágyi Ede dr., Tarjáni Vilmos, Tedeschi Viktor, Robitschek Agoston dr., Schusztér Henrik dr., Pollák Gyula dr., Posgay Lajos dr.

Az elnök jelenti, hogy az angolok által elkészített csatornázásokat a y bizottság felülvizsgálta s azokat jónak találván, át is vette. Ezért az angoloknak a nekik járó 80,694 frt 86 kr. kiutalványozását elrendelték.

Ezután a bizottságnak előterjesztették, hogy a budapesti országos baktériológiai intézetől visszaérkeztek a vízvezetési próbakutaknak megvizsgálás végett felküldött vízei is.

Az öt próbakut vizéből k e t t ő t ő k é l e t e s e n j ó n a k, egyet kielégítőnek találtak. Kettőnek a víze azonban kén- és vas-tartalmánál fogva emberi élvezetre nem alkalmas.

— Az egyenes adó kivételének alapján szolgáló előmunkálatok és tárgyalások megindításának időpontja immár elkövetkezvén, a pénzügyminiszter megtette már az adókivétel gyors és alapos eszközölésének biztosítására szükséges intézkedéseket, nevezetesen megjelölte s kifizette a bevallási határidőket s megállapította a munkatervet, melyet az adókivétel foganatosítására nézve az arra hivatott közegeknek szem előtt tartani és követni kell. A miniszter felhívta ennek kapcsán az aradi pénzügyigazgatóságot, hogy azon intézkedésekről, melyeket az adókivétel megindítása iránt tesz, a közigazgatási bizottságoknak tüzetes jelentést tegyen s a jelentések másolatait hozzá terjessze fel.

— Jelentkezések a vízvezetésekre. A város házában veszik fel azokat a jelentkezőket, akik a vízvezetést óhajtják házaikba bevezettetni. Tegnap délig mástíz óráig háztulajdonos jelentkezett.

— A vértanu-szobor rácsozata. Az aradi vértanu-szobor rácsozatának kérdésében a multkor egybegyűlt bizottság úgy határozott, hogy a pályázatokat egy szűkebbkörű bizottság vizsgálja át. E bizottság a tegnapi nagy bizottsági ülésen előterjesztést tett működéséről. A nagy bizottság azt határozta most is, hogy egy új bizottság küldessék ki, mely döntson a kérdésben. A közgyűlésnek javaslatot tesznek az új bizottság kiküldésére.

— A király ajándéka. Ő tetsége az aradi ozipészek szakszervezetének ötven forintot adományozott magánpénztárából.

— Az aradi ereklyemúzeum. Az ereklyemúzeumban a mult évi összes látogatók száma 6970 volt. A folyó évben e hó 6-én már a szám felhaladt a 7000-re. A hétezredik Z s i l i n s z k y Endre római kat. lelkész volt, Me-

gyes-Egyházzal; e hó 7-ikén pedig a 14 ezredik K á l l a y László volt Pankotáról.

— A honvédhuszár laktanya átvétele. Az aradi honvédhuszár laktanya kibővítési munkálatai befejeztetvén, az új épületeket átvette a bizottság. A laktanya egy hatvan ló befogadására való istálló, egy nagyobb legénységi szoba, egy altiszti szoba, beteg és gyanús lovak számára szükséges istállósor szaporodott. Az átadásnál a várost Institoris Kálmán főjegyző elnöke alatt V a r j a s s y Lajos tanácsos, N a c h t n é b e l Ödön mérnök és dr. P o z s g a y Lajos főorvos képviselte.

— A serum Pécskán. Ó-P é c s k á n — írja levelezőnk — erősen terjed a difteritiaz. Az ottani, valamint a magyar-pécskai gyógyszerészek elővigyázatból nagyobb mennyiségű serumot rendeltek meg sürgősen Berlinből.

— Az aradi árvaház terveit a városi mérnöki hivatal műszaki szempontból felülvizsgálta. A városi gazdasági szék már a legközelebbi napokban kitűzi az árlejtést az építkezésre, melynek kikiáltási ára 88,000 forintban van megállapítva.

— Regale-jog megvétel. Mint levelezőnk írja, M a g y a r- és Ó-P é c s k a községek a regale-jogot kivették 30,000 forintért.

— A csabai plébánia. Csaba város plébánosává a tavasszal tudvalevőleg H o o k Jánost választották meg, a nagyvárad püspök azonban jogtalannak nyilvánította a választást, mert a kegyuri-jog gyakorlása vitás és pör alatt van. Tegnap érkezett le a megye hatóságához E ö t v ö s Lőránt kultuszminiszter rendelete, amely szintén m e g s e m m i s i t i a v á l a s z t á s t, mert a városnak egy vitás jog alapján még csak lelkészt jelölnie sem szabad.

— Új ifjúsági-egyesület. Az aradi állami főreáliskola VII. és VIII. oszt. ifjúsága egy új önképzőkört alakított. Az önképzőkört F á b i á n László főispán engedelmével édes atyja nevére, „Fábián Gábor önképzőkör“-nek nevezték el. Az önképzőkör az első rendes ülést e hó 10-én tartotta. Az önképzőkör elnöke egyhangulag F i s c h e r József VIII. oszt. tanuló választották meg. A kör védnöke F é n y e s Dezső főreáliskolai tanár.

— Vőlegénye elől elszöktetett menyasszony. Furcsa esetről értesít bennünket ó-p é c s k a i levelezőnk. Egész operette-librettó. P e t r i s o r Gyim fiatal is, gazdag is, csak az a baja, hogy nem a legszebb legények közé tartozik. Ez a derék legény eljegyezte Szemlak egyik legdrágább virágát, a nagyon szép S z i m i c s Mária. Menyasszonyát elhalmozta ajándékkal s vendégeit harmincz kocsival vitte esküvőre, Szemlakra. A mint oda érnek, kijön elébe a szépséges szép menyasszony, megöleli, megcsókolja illendőképp s oda sugja a fülébe:

— Mindjárt jövök, csak becsaladok a másik szobába.

Gyim várt, várt, eleinte türelmesen, aztán türelmetlenül. Mikor már megunta a várást, akkor derült ki, hogy a szép Márta elszökött a szeretőjével, aki lent várt rá kocsiával a ház előtt. Gyim hosszú orral és mennyasszony nélkül kocsiztatta vissza Pécskára a hoppon maradt násznépet.

— Hirtelen halállal halt meg — mint levelezőnk írja — I g n u o z a Tódor t e r n o v a i lakos pálinkaivás közben. Olyképen történt, hogy Ignuozza Tódor többedmagával idogált K r a j n i k Lajos ternovai lakos házában. Már elég jól ittak, midőn Ignuozza Tódor hirtelen lebukott a székről és meghalt. A különös haláleset gyanút keltett, hanem a megejtett hullavizsgálat kiderítette, hogy e hirteleni halálnál nem fordul elő bűneset.

— Leányrablás. Most, mikor már a parasztokból a lassan-lassan kivész a virtuskodás, egy-egy leányrablás szinte esemény számba megy. Ilyen leányrablás történt a napokban Világoson. Mint — levelezőnk írja — M i l o s Péter, B l á z s György, H u j Sebő, M i h a l e s z k János M i h a l e s z k Demeter előre megbeszélt terv szerint, behatoltak S z e m e d r á n Demeter házába, hol miután ösze-

forgattak mindent, az istállóban rátaláltak Pakurár Marjuszára, Szemedrán valami nőrokonára, kit erőszakkal kocsira tettek és elvagtattak a rablott leánynyal Aranyágra, D a l a m a r i á n Jánosnál elcsukták. Már több mint 25 óráig volt elcsukva a leány, kit azért raboltak el, hogy ilyenképen Mihaleszk Demeterhez erőltessék feleségül: midőn sikerült kellemetlen fogságából megmenekülni. A védtelen leány aranyági nagynénjéhez futott, hol mindaddig rejtőzött, míg világosi hozzátartozóit nem értesítette. A osendőség az egész leányrabló bandát nem bírta elfogni, mert három időközben megszökött.

— Egy csók a páholyban. A belga lapokban most érdekes dolgot elevenítenek fel abból az alkalomból, hogy Frère-Orban, a híres belga államférfi súlyosan megbetegedett. A miniszter szegény diákok voltak s akkor még csak Frère-nek hívták. Mint szigorló jogász belésszeretett egy leányba, aki viszont szerette őt, a szülők azonban hallani sem akartak a házasságról. Az utolsó vizsgája előtt való napon így szólt Orban kisasszony.

— Ha holnap sikerrel letetted a vizgát, jöjj el este a színházba és látogass meg bennünket a páholyunkban.

Az ifju — aki a vizgát fényesen kiállotta, örömpesve, de kissé félénken lépett be a páholyba. Alig huzta azonban be maga után az ajtót, a szép leány felugrott helyéről és hirtelen átkarolva őt, égő csókot nyomott az ajakára. A meglepett szülők megbotránkozva faggatták leányukat: miért kompromittálta így magát, de csakhamar kénytelenek voltak elismerni, hogy leányuk okosan cselekedett. Ilyen „stikli“ után ugyanis hamarosan összeházasították a leányukat F r é r e a l, s csak azt kötötték ki, hogy nevéhez fűzze az Orban nevet is.

— A megcsalt férj boszúja. Az asszony már lánykorában szerette D o r g u Juont, akivel aztán menyecske korában, míg férje, K o s z t a Ceren tutajos távol volt, szintén föntartotta ismeretségét és pedig a kelletténél bensőbben. Egyszer aztán, mikor hosszú utjáról a férj hazatért, azzal lepték meg bizalmasai, hogy felesége egy kissé hűtelen. Koszta hallgatott és bizonyítékokat szerzett. Rövid idő múlva azzal távozott hazulról, hogy hosszabb utra indul. Aztán elment a falu másik végén lakó komájához és éjfélkor visszatért a házához. Kopogtatott, zörgetett, szólította feleségét; de semmi választ nem kapott s az ajtó sem nyílt ki. Erre aztán berugta az ajtót, torkon ragadta felesége szeretőjét s az udvaron keresztül elvitte a szeszfőző kazánházába, ahol bedobta a hűtőbe. Másnap Juannak csak holttestét húzták ki az üstből, melyben megfűt. A férjet Belotinerről — hol az eset történt — fogságba vitték, ahol mindent körülmenyesen beismert.

— Égő kőszénbánya. Veszprém megyében, V á r p a l o t a közelében az uradalmi kőszénbánya belsejében napok óta tűz pusztít. Az egész környéken félelmetes dühöngés, lármá, sietésgés hallatszik fel a föld gyomrából. A bányák felett sűrű, fojtó füst gomolyog. A munkát természetesen meg kellett szüntetni a bányában, a melynek belsejében óráról-órára terjed a tűz. Oltásról szó sem lehet; a hozzáférhetlen helyen dühöngő elem akadálytalanul emészti el a bánya értékes kőszénét. A tűz okát nem tudják.

— A fiastyuk a hold alatt. E hó 13-án este szép égi tűneményt fogunk látni Budapestén: a teli hold keresztülmegy a fiastyuk csillagképen mely jökor ott ragyog már a keleti égbolton. A tűnemény budapesti idő szerint este 8 óra 20 perczkor kezdődik. Pusztaszemmel nem láthatni a tűneményt, mert a hold fénye erősebb a fiastyuk csillagénál, de színház messzelátóval igen szép lesz a tűnemény, ha borus idő el nem rontja az egészet.

— Országos gyűjtés klerikális célokra. A szent Imre című klerikális egyesület tegnap este rendkívüli közgyűlést tartott ifj. Z i c h y János gróf elnöke alatt. Az elnök megnyitójában ecsetelte az egyesület beléletét s konstataulta az egyesület tagjainak folytonos gyarapodását, mely szép reményekkel biztat a jövőre. Miután még buzdította a tagokat a munkára, az ülést megnyitotta. A közgyűlés

főtárgya egy országos gyűjtés indításának terve volt, melyet élénk eszméssere után el is határozottak. (Az a sok pénz, egy látszik, választási özőlokra kell természetesen a választások tisztasága érdekében.) Az egyesület ezzel nagy alaptőkét akar teremteni, hogy anyagi gondoktól menten annál sikeresebben fejthesse ki tevékenységét. Ezután megválasztották jegyzőnek Venczel Géza Istvánt, hiányzó választmányi helyekre pedig Szautner Zeigmondot és Ujváry Edét. Több kisebb tárgy elintézése után a közgyűlés véget ért.

— **Diák-konzulok.** A nemzetközi diákszövetség bizottsága legújabbán azzal a tervvel foglalkozik, hogy minden városban, ahol egyetem van, diák-konzulokat nevez ki, a kiknek feladata lesz az illető egyetemre érkező külföldi diákokat a szükséges utmbaigatásokkal ellátni és általában felvilágosításokat, tanácsokat adni. A tervet a diákegyesületek körében mindenütt tetszéssel fogadják és így hihető, hogy az intézmény nemsokára életbe fog lépni, úgy, hogy a milleniumi kiállítás idejére Budapest tervezett nemzetközi diák-kongresszus alkalmával már nálunk is lesznek ilyen diák-konzulok.

— **Szerencsétlenül járt bányászok.** A lipcsei hitelintézet büxi (Csehország) bánya Plutó nevű aknájában, — mint levelezőnk táviratozza, — feleobban a bányagász és husz embert megölt a többeket megsebesített.

— **Pályázatok.** Pénzügyi titkári a lugosi p. ú. igazg. 14 nap. Ellenőri anyalföldi tébolydánál 6 hét. Irodagazgató a m.-vásárhelyi törvényszéknél 2 hét. Aljegyző az oklándi járásbírósnál 2 hét. Díjnokok a dévai törvényszéknél 3 hét.

HYMEN.

Gerich Ferencz dr. fiatal pécsi ügyvéd tegnap vezette oltárhoz Pécskán dr. Schvester Károlyné urnó bájosa leányát, Terike kisasszonyt.

Szöke Dező fiatal pécsi állatorvos tegnap váltott jegyet dr. Schvester Károlyné urnó szép és kedves leányával, Emmike kisasszonnyal.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színház műsora:

November 13. (Kedd) Troubadour, opera.
November 14. (Szerda) Madarász, operetta.
November 15. (Csütörtök) 281-ik szikk, bohózat.
November 16. (Péntek) Bajazzók, opera; Katonásan, vígjáték.
November 17. (Szombat) Bajazzók, opera; Katonásan, vígjáték.
November 18. (Vasárnap) Délután: Koldusdiák, operetta. Este: A szönyvű vőlegény, népszínmű.

Udel-koncert.

— November 11. —

Vasárnap délután folyt le a „Fehér kereszt” nagytermében az Udel négyes hangversenye. Megjelent Arad város zeneértő, intelligens közönségének színe-java, s zsufolásig megtöltötte a termet, hogy kellemes délutánt szerezzen magának.

Bámulatos ezen négy embernek összefogása, precíz előadása, s amellől az oly kiválóan jellemző humora. Már az első szám után kacajra fakasztották a publikumot a „Verébcsécsés”-szel és ez a kacaj, s azt követő szönyvű vőlegény, a katonaság, a katonaság végeig. Vernay „Rhinoceros balladája” után már annyira kifejezte a közönség odatartását, tetszését, hogy a művészeknek a dalokat meg kellett ismételnük.

Ettől kezdve ugyszólván minden számot megismételték, s midőn Udel saját szerzeményű komikus dalát adta elő, hogy a bécsi „Männergeangs-Verein”-nal miért nem megismételték Kopentínápolyba, a közönség frenetikus tapsban tört ki, mely mindaddig meg nem szűnt, míg Sternnek egy komikus kópulóját nem énekelték el ráadásul.
Hát még midőn a bécsi lapokban olvasható Hoffnak a malata kivonatról szóló híradását látták elő, melyben még a benne előforduló pontokat és vesszőket is énekelték, mennyire megkacagattak mindenkit. A lovasgocskó balladájának, a Bizonyítvány és a Sürgöny tözsdé jelentése mind csak arról tettek tanúságot, hogy Udelék csak arról emlegetnek a világ művészei közt az elsőrendű helyet.

A „tözsdéjelentés” után, mely a zárzá-

mot képezte, a közönség nem akart távozni helyéről s zajosan megéljenézve a művészeket mindaddig le nem csendesült, még újrául a híres Die-da kópulét nem adták elő. (My.)

* **Könyv a szerkesztőségéből.** Tegnap jelent meg az aradi könyvpiacson a legfrissebb novellakötet, mely a mi szerkesztőségünkben született. A szerzője Kosztka Mihály rokon-szenves tehetség, ki megérdemli a pártolást. A mű, melyet igen csinos kiállítása is ajánl, egy forintért kapható a könyvkereskedésekben. A kötet az „Aradi nyomdarszvénytársaság” nyomdájában készült.

* **Primadonna** elzimet visel az a silányság, melyet vasárnap délután merészkedett az igazgatóság a t. o. z. félhelyáras publikumnak beadni. Hogy a darab nem este került bemutatásra, legelőnkébb bizonyítéka gyatraságának, s annak az erkölcsi obligonak, melyet a színházozattal a művezetőség magára vállalt. — A vasárnapi előadások a népnevelést özőzőzák! Elég sajnos, hogy a művezetőség — kasszára való tekintettel — a műveltséget ilyen férczelménnyel akarja terjeszteni, mely csak közmegebotránkoztatásra szolgáltathat alkalmat.

* **Brankovics György.** Az utóbbi időben nagy divatba jött műsorvázolás folytán tegnap Denise került előadásra. A történelmi drámát kevés közönség nézte végig, még a bérlők sem jöttek el mind. Hanem a színházban lévő kis közönség azonban tudott hálás lenni a szereplők szép játékáért. Különösen Gál Gyulát tapsolták, ki Brankovics Györgyben igaz alakot mutatott be. A többiek is, így Tompa a szultán szerepében, Angyal Ilka (Mara) Bihari és Kaczér Nina a szerencsétlen végzetű gyermekek szerepeiben mind törekedtek a hirtelen előírtott dráma sikerét emelni. A rendezés nagyon próbára tette a közönség türelmét.

* **Elmaradt vendégszereplések.** A Troubadour mai előadásában hirdett vendégszereplések közébejött körülmények folytán elmaradtak. Ennek következtében ma Leonora szerepét Sugár Aranka, Azucenát pedig J. Pajor Agnes fogja énekelni.

* **Abrányiné-Burger-Tarnay.** Már jelezve volt lapunkban az a művész-hangverseny, mely vasárnap, f. hó 18-án a Kriszpin-teremben fog megtartatni. Ez alkalommal a budapesti magy. kir. operaház primadonnája: Abrányiné-Wein Margit, Burger Zsigmond tanár és a nálunk is előnyösen ismert zongoraművész: Tarnay Lajos lépnek a podiumra. Abrányiné tudvalevőleg a budapesti közönség legmeglebbebb felkarolt kedvencei közé tartozik s különösen utóbbi időben pompás alkotásával (minők pl. Mann, Büvös vadász, Eladott menyasszony, Carmen, Nedda stb.) a legfényesebb sikereket aratta. Abrányinére Bécs műpártoló körei is szemet vetettek, miután a kiállítási színházban a „Bajazzók”-ban valóságos szenzációs sikert aratott. A bécsi udvari opera igazgatója: Johannek ekkor szerződést kínált neki, ő azonban inkább maradt itthon szerényebb anyagi feltételek mellett. Ami a Gordonkaművészt, a nálunk sem ismeretlen Burger tanárt illeti, ennek európaszerte ismert sikerei bizonyítékot nyújtanak az iránt, hogy az aradi közönség magas műveltségben fog vasárnap részesülni.

* **Jánosy Zoltán** költeménykötetét ad ki, mely december hó közepén fog megjelenni. Ára fűzve egy forint, diszkótásban két forint lesz, mely összeg Debreczenbe, a szerző nevére küldendő.

TÁVIRATOK.

Attérő zsidó milliomos.

Béss, november 12. (Saj. tud. táv.)
Königsvarter Hermann báró milliomos, biharmegyei birtokos legközelebb a katolikus hitre áttér. Ez alkalomból egy millió forintot ad jótékony célra, mert apja Móríc végrendeletében meghagyta, hogy ha fia zsidó vallását elhagyja, egy millió forintot adozzon nemeszélű alapítványokra és pedig négyszázezer kórházra, kétszázezeret a zsidó vakok intézetére,

négyszázezeret pedig huszonötezer forintos részletekben más intézeteknek és egyesületeknek. Felesége Blaskovich Melanie, a biharmegyei Blaskovich család tagja, szintén áttér Bécsben a zsidóról a katolikus vallásra.

A bosszu.

Zágráb, november 12. (Saj. tud. táv.)
Mihajlovits Stevot öt évvel ezelőtt Mirkovits Laza szerb gazdásznak a fia életveszélyesen elverte s azután a Dunába dobta, a honnan csak véletlen szerencse folytán menekült ki. Most Mihajlovits fia: Simon, a vásáron meglátta Mirkovits Zárót és késszurásokkal halálosan megsebezte, úgy, hogy reggelre alighanem meghal. A csendőrség nyomozza a tettet.

Meghalt tudós.

München, nov. 12. (Saj. tud. táv.)
Louis Lewes dr. Göthe nőalakjai és más művek szerzője meghalt.

A csár halála.

Pétervár, november 12. (Saj. tud. táv.)
A főváros a csár hült tetemének megérkezése napján gyászának impozáns módon fog kifejezést adni. Az utcák, melyeken át a gyászmenet az indóháztól egészen a Péter-Pál székesegyházig fog haladni, sűrűn telvők zászlókkal. Nemcsak a házakról, hanem külön e célra felállított árbócokról hatalmas fehérszegélyű fekete zászlók lengenek. Azon számos ezüstkoszorúk, melyeket az egyes küldöttségek fognak III. Sándor csár ravatalára helyezni, különösen feltűnnek óriási nagyságuk és díszes kiállításuk által. A testőrezredek a ravatalra ugyanolyan babérkoszorút fognak helyezni, mint aminőt II. Sándor csár ravatalára helyeztek volt.

Különösen feltűnik a Pétervárt lakó németek nagy ezüstkoszorúja, mely myrthusokkal és rózsabimbókkal van övezve. A pétervári sajtó is gyönyörű ezüstkoszorút fog a koporsóra helyezni. A holttetem megérkezése napján a Miklós-pályaudvar reggeli 5. órától kezdve a nagy közönség előtt el lesz zárva és a személyforgalom 12 órán át az egész vasut mentén teljesen szünetelni fog. Azon időre, mialatt a gyászmenet a pályaudvartól a székesegyházba fog indulni, egyes ablakokért 50—100 rubelnyi bért fizettek. Tegnap és ma már számos fejedelmi vendég és katonaküldöttség érkezett ide. A rendőrség már két nap óta beléptijegyeket osztogat, melyek egyedül jogosítanak a Péter-Pál székesegyházba való belépésre.

Pétervár, nov. 12. (Saj. tud. távirata.)
Károly Lajos főherczeg november 17-én érkezik Ferencz József király képviselőiben, s ekkor ünnepélyesen fogadják. Miklós csár személyesen várja a pályaudvaron. A főherczeg a csári palotába száll.

Megölt német alattvaló.

Tanger, november 12. (Saj. tud. táv.)
Neumann Ferencz német alattvalót 6-án Casa-Blancától négy kilométernyire a ben-szülöttek agyonlőtték és kirabolták.

Tanger, november 12. (Saj. tud. táv.)
A német követ utasított, hogy menjen azonnal Ferbe és kérjen azonnal elégtételt a szultán kormányától.

A japán-kínai harczterről.

Sanghai, november 13. (Saj. tud. táv.)
Chaoai távirat szerint a japának Port-

Arthurt tegnap reggel majdnem minden ellentállás nélkül elfoglalták, midőn a japánok az erőd lövetése után általános rohamot intéztek, a kínaiak lerakták a fegyvert és megadták magukat.

Washington, november 12. (Saj. tud. táv.) Az egyesült államok tokiói követe átadta a japán kormánynak Gresham államtitkár táviratát, melyben Cleveland elnök kijelenti, hogy az esetre, ha Japán is csatlakozik megkereséséhez, hogy az egyesült államok elvállalják a közbenjáró tisztet, hajlandó szolgálatait rendelkezésükre bocsátani.

KÖZGAZDASÁG.

Az aradi első takarékpénztárnak forgalmi kimutatása 1894. okt. hóról.

Betételek.		
Álladék a múlt hó végén	3.914.805,28	
Betételek a folyó hóban	366.689,25	4.281.494,53
Visszafiz. betételek f. hóban		265.036,99
Álladék a folyó hó végén		4.016.457,54

Leszámitások.		
Tárhozállomány m. hó vég.	1.990.618,46	
Leszámitott f. hóban	489.501,98	2.480.120,44
Bejárt folyó hóban		550.577,16
Tárhozálladék f. hó végén		1.929.543,28

Előlegzés kézi zálogokra.		
Raktárállomány m. hó vég.	848.694,69	
Előlegzetett folyó hóban	86.646,—	935.340,69
Beváltott folyó hóban		68.906,60
Raktárálladék f. hó végén		866.434,09

Jelzálogos kölcsönök.		
Álladék múlt hó végén	1.597.508,—	
Új kölcsönök folyó hóban	22.429,—	1.619.937,—
Törlesztett folyó hóban		87.390,—
Álladék folyó hó végén		1.582.547,—

Pénztárforgalom.		
Pénztárkészlet m. hó vég.	24.999,96	
Bevételek folyó hóban	1.113.315,40	1.138.315,36
Kiadások folyó hóban		1.112.493,52
Pénztármaradvány f. hó vég.		25.891,84

Kelt Aradon, 1894. okt. 31-én.

Az igazgatóság.

Az aradmegyei takarékpénztár forgalmi kimutatása 1894. október haváról.

I. Betételek.		
Álladék múlt hó végén	frt 4.145.780,18	
Betételek folyó hóban	505.150,53	
Összesen	frt 4.650.930,66	
Visszafizetések múlt hóban	434.801,82	
Álladék folyó hó végén	frt 4.216.128,84	

II. Leszámitások.		
Váltótárhoza-álladék múlt hó végén	frt 2.318.688,84	
Leszámitott váltók folyó hóban	717.531,84	
Összesen	frt 3.036.220,68	
Lejárt váltók múlt hóban	755.277,78	
Váltótárhoza-álladék folyó hó végén	frt 2.280.942,90	

III. Előlegzések kézi zálogokra.		
Álladék múlt hó végén	frt 1.508.685,14	
Előlegzetett folyó hóban	660.816,97	
Összesen	frt 2.119.002,11	
Bejárt előlegek múlt hóban	485.698,94	
Álladék folyó hó végén	frt 1.633.303,17	

IV. Jelzálogos kölcsönök.		
Álladék múlt hó végén	frt 813.479,90	
Előlegzetett folyó hóban	12.850,—	
Összesen	frt 826.329,90	
Törlesztett múlt hóban	8970,—	
Álladék folyó hó végén	frt 817.351,90	

V. Amortisationsdíj záloglevél-kölcsön.		
Álladék múlt hó végén	590.859,46	
Folyósított kölcsönök folyó hóban	49.500,—	
Összesen	640.359,46	
Törlesztett folyó hóban	44.79	
Álladék folyó hó végén	640.314,67	

VI. Záloglevelek.		
Álladék múlt hó végén	512.650,—	
Kibocsátott folyó hóban	—	
Álladék folyó hó végén	512.650,—	

VII. Pénztárforgalom.		
Álladék múlt hó végén	frt 53.276,50	
Bevételek folyó hóban	2.061.896,08	
Összesen	frt 2.115.172,58	
Kiadások múlt hóban	2.029.789,65	
Pénztári alladék folyó hó végén	frt 85.382,93	

Arad, 1894. október hó 31.

Az igazgatóság.

S z e s z ű z e t.

— November 12. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 52,50. Kicsinyben 53.— hordó nélkül per 100 liter 1/2 bejött. 25 frt fogyasztási adó.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog cég jelentése. —

Budapest, november 12.

G a b o n a ű z l e t: Buzát ma mérsékelten de sürgősen kínáltak, a vételkedv tartózkodó volt, az irányzat lanyha volt, elkelt 15.000 mmázsa néhány krral olcsóbb áron.

E l a d á s o k:

	mmázsa	kilogramm	frt
Tiszavidéki	100	82.	6.75
"	200	82.	6.77 1/2
"	300	81.	6.77 1/2
"	200	80.	6.77 1/2
"	100	81.	6.77 1/2
"	200	81.	6.70
"	200	81.	6.7 1/2
"	200	81.	6.75
"	300	80.	6.85
"	600	80.	6.70
Fehérmegyei	700	81.	6.72 1/2
"	500	79.	6.60
"	400	79.	6.60
Tolnai	500	82.	6.87 1/2
"	400	81.	6.87 1/2
Serlei	1400	78.	5.25
Felső-tiszai	200	82.	6.87 1/2
"	400	81.	6.87 1/2
Róza	400		5.40
"	300		5.32 1/2
"	200		5.27 1/2
Zab	100		6.10
"	100		6.—
"	200		5.95
"	200		5.70

H a t á r i d ő ű z l e t: Amerikából tegnap lanyhább árfolyamokat jelentettek, mire a mi tőzsdénk ma lanyhábban indult 1—2 krral buza, s igen gyenge üzletmenet mellett így zárult. Tengeri változatlanul indult s némi csekély vásárlási kedv mellett így is maradt. — Zab és róza csekély üzlet mellett változatlanok.

Zárul 11 órakor

Buza március—április 1894	7.06—7.07
Buza szeptember—október 1894	6.70—6.71
Tengeri május—június 1894	5.70—5.71
Tengeri őszre	5.95—5.96
Zab március—április 1894	6.35—6.45
Zab őszre	6.08—6.04
Káposztarepe	11.10—11.20

K ü l f ö l d: New-York: buzára 1/8—3/4, tengerire 1/4—7/8 lanyhább, Chicago: buzára 1/2—5/8, tengerire 1/4—3/8 lanyhább, P á r i s és L o n d o n szilárd, Liverpool tartott.

E r t é k t ő z s d e: A tegnapi magánforgalom élénk üzletmenet mellett szilárdan tartott áron folyt le. Ma is élénken indult az üzlet, de később a nemzetközi papírok némileg meglanyhultak, míg a helyi papírok igen szilárdan voltak.

Zárul 11 órakor:

Osztrák hitelrészvény	392.25
Magyar hitelrészvény	497.50
Osztrák államvasut	279.—
Rima-Murányi	888.50
Déli vasut	109.25

Budapesti gabnatózsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, november 12. d. u. 5 óra.

	frt	100 kg. ár
Buza bányási új	6.50	6.75
Buza tiszavidéki	6.55	6.80
Buza pestvidéki	6.50	6.75
Buza fehérmegyei	6.50	6.75
Buza bácskai	6.60	6.85
Róza új, I-ső rendű	5.30	5.35
Róza új, II-od rendű	5.25	5.30
Arpa takarmány	5.80	6.15
Arpa égetni való	6.40	7.15
Arpa sörfőzdei	7.25	8.50
Zab	5.85	6.20
Tengeri bányási	5.15	5.25
Tengeri másnemű	5.15	5.25
Káposzta-repeze bányási	9.50	9.90
Köles	5.90	6.40
Buza szept.-okt.	7.07	7.08
Buza márcz.-ápr.	6.70	6.72
Buza máj.-jun.	—	—
Róza szept.-okt.	—	—
Tengeri júl.-aug.	—	—
Tengeri aug.-szept.	—	—
Tengeri októberre	—	—
Zab márcz.-ápr.	6.03	6.05
Zab szept.-okt.	—	—
Káposzta-repeze aug.-szept. 1894.	11.10	11.20

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. november 12.

Magyar aranyjárdék 4%	128.—
Magyar koronajárdék 4%	97.20

Magyar arany 4 1/2%	128.50
Magyar ezüst 4 1/2%	101.75
Magyar keleti vasut 1878.	125.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.25
Magyar italmegváltási kötvény	190.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyereség-sorsjegy kölcsön	162.25
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	143.—
Osztrák papírbárdék	99.75
Osztrák járdék ezüst	99.75
Osztrák járdék arany	124.25
Korona járdék	99.50
1880-ki államsorsjegyek	158.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1045.—

VIZJELZÉS.

1894. évi november hó 12-én reggel 8 órakor észlelt vízállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmérőszén.

Észlelési állomás	Hőmérséklet °C	Időjárás	Vízállás cztimétr.	Árvastagság cztimétr.
Branyoska	+ 8°	borult	— 92	—
Arad	+ 9°	derült	— 120	—
Makó	+ 9°	derült	— 20	—
Szeged	+ 8°	derült	+ 258	—
Gyoma	—	—	—	—

Δ + jel a 0 feletti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
Δ — jel a 0 alatti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
Arad, 1894. november 12.

A m. kir. folyammérési hivatal.

Aradvárosi

színház.

Évadbérlet
42. szám.

Havibérlet
2. szám.

Kedden, 1894. november 13-án

TROUBADOUR.

Nagy opera 4 részben. Írta: Cammarano Salvator. Zenéjét szerkesztette: Verdi. Olaszból fordította: Nádasdy Lajos.

SZEMÉLYEK:

Luna, gróf.	Hunyadi J.
Leonora	Sugár A.
Lue, Leonora barátnéja	Reviczky E.
Manrión	Mez y M.
Fernandó	Csatár Gy.
Azucena, szigánynő	Pajor A.

Kezdetre 7 órakor.

Feladós szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.*

Divat-áruház!

Probst Károly és Társai

Aradon, Atzél Péter-utca 3. sz.

— ALAPITTATOTT 1793-ban. —

Van szerencsénk a n. é. hölgyközönség becses tudomására hozni, hogy

női confectionban

naponként

nagy szállítmány

érkezik:

divatos felöltők, gallérok, capek, rotundok

legjobb és legfinomabb minőségig legolcsóbban számított árral.

felöltők stb. mérték után

bármely faconban kitűnő szabással gyorsan készíttetnek, a legjutányosabb árkban számítva.

Szíves pártfogást kérve

mély tisztelettel:

Probst Károly és Társai
Aradon.

* Az ezen rovat alatt közlöttékért: nem vállal felelősséget a szerk.

1894.

ŐSZ.

1894.

NEUMAN

férfi-, fiu- és gyermek-ruha áruháza
ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 9. SZÁM.

Telefon 238. sz.

 Szabott árak.

1845. ALAPITTATOTT 1845.

RAKTÁRAK:

Bécs, Máriahilferstrasse 35-ik szám.

Bécs, Kärnthnerstrasse 31-ik szám.

Arad.
Debreczen.
Ujvidék.
Nisch.

Nagyvárad.
Temesvár.
Fiume.
Laibach.

Eszék.
Zágráb.
Szófia.
Becskekerek.

Pancsova.
Belgrád.
Szerajevo.
Szilisztria.

Merán.

Trieszt.

Szabott árak.

Szabott árak.

Alapított 1875-ben.

Stern M. A.

238. sz.

kizárólagos női confection áruháza.

Legnagyobb raktár

Arad és vidékén.

Dús választék

minden e szakmába vágó

cikkekben

lehető jutányos árak mellett.

Alapított 1875-ben.

